

Р І Ш Е Н Н Я
XVIII чергового з'їзду суддів України

11 березня 2021 року

м. Київ

*Щодо критичного стану забезпечення судів, зміцнення незалежності
суддів та захисту їх професійних інтересів*

Заслухавши звіт Голови Ради суддів України Моніча Б.С. про виконання завдань органів суддівського самоврядування щодо забезпечення незалежності судів і суддів, стану організаційного та фінансового забезпечення діяльності судів, інформацію тимчасово виконуючої обов'язки Голови Державної судової адміністрації України Гізатуліної Л.В. про діяльність щодо організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності органів судової влади, виступи делегатів та запрошених осіб, відповідно до статей 126, 129, 132 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", XVIII черговий з'їзд суддів України

в и р і ш и в:

1. Звіт Голови Ради суддів України Моніча Б.С. узяти до відома.

Щодо кадрового забезпечення судів

2. З метою забезпечення належної діяльності судів і суддів та вжиття невідкладних організаційних та інших заходів як органами судової влади, так і всебічного сприяння їх вирішенню законодавчою та виконавчою владою України:

- висловити позицію XVIII чергового з'їзду суддів України щодо необхідності негайного відновлення повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, утвореної у системі органів

правосуддя для добору та завершення розпочатого 5 років тому кваліфікаційного оцінювання суддів;

- підтримати ухвалення Верховною Радою України як невідкладного проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (реєстр № 3711-д від 29 січня 2021 року);

- звернути увагу Президента України на необхідність дотримання встановленого Законом місячного строку розгляду подань Вищої ради правосуддя про призначення на посаду суддів, оскільки затримка з реалізації подань Вищої ради правосуддя до Президента України про призначення суддів на посади поглиблює критичний стан кадрового забезпечення місцевих судів;

- доручити Раді суддів України вжити заходів щодо постійного моніторингу, виявлення та усунення випадків затримки з реалізації зазначених подань Вищої ради правосуддя;

- звернутись до Комісії з питань правової реформи як консультативно-дорадчого органу при Президентові України та Комітету з питань правової політики Верховної Ради України з пропозицією ініціювати зміни до законодавства щодо:

1) забезпечення безперервності роботи Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України як органів суддівського врядування, на які покладено добір та формування суддівського корпусу, недопущення зупинення на тривалий період конкурсних процедур по кадровому наповненню місцевих та апеляційних судів та процедур по завершенню кваліфікаційного оцінювання суддів;

2) належної реалізації ролі Вищої ради правосуддя як конституційного органу суддівського врядування, із наданням Вищій раді правосуддя у межах її повноважень права законодавчої ініціативи із вдосконалення регулювання процедурних питань її діяльності, питань судоустрою і статусу суддів;

3) зміцнення ролі Ради суддів України в системі правосуддя щодо реалізації засад самоврядності, виконання завдань вищого органу суддівського самоврядування;

4) порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад суддів, що виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду, враховуючи позиції, що викладені у рішеннях Ради суддів України від 05.07.2019 № 35 та від 02.08.2019 № 49, рішенні з'їзду суддів України від 30.10.2019, постанові Великої Палати Верховного Суду від 29.01.2020 у справі № 9901/378/19, рішенні Вищої ради правосуддя від 27.10.2020 №2962/0/15-20 "Про надання консультативного висновку щодо законопроекту № 4072", запровадити зміни до статей 79 та 82 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", в яких встановити окрему конкурсну процедуру переведення діючих суддів на вакантні посади в інші суди того самого рівня, надавши перевагу зазначеній процедурі у порівнянні з процедурами добору нових суддів;

5) забезпечення встановленого частиною другою статті 52 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" єдиного статусу судді в Україні незалежно від місця суду в системі судоустрою та з метою усунення дискримінації під час визначення суддівського стажу, що враховується при розрахунку суддівської винагороди та прийнятті рішення про звільнення суддів у зв'язку з поданням заяви про відставку;

6) невідкладного врегулювання питання про призначення Вищою радою правосуддя, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (після відновлення повноважного складу) суддів, повноваження яких закінчилися або закінчуються та/або стосовно яких не завершено кваліфікаційне оцінювання.

3. Підтримати законодавчу ініціативу щодо спрощеного порядку заміщення посад в апеляційних судах діючими суддями.

4. Підтримати звернення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України до Консультативної ради європейських суддів із запитом про надання публічного висновку з питання

дотримання стандартів незмінюваності суддів (що полягає в тому, що строк їх повноважень гарантується до встановленого пенсійного віку) та зміни статусу внаслідок переведення до іншого суду або до іншого регіону у випадках реорганізації суду, а також можливості ліквідації суду за умови збереження його публічної функції (апеляційної, касаційної інстанції), текст звернення додається.

Щодо критичного фінансового стану та матеріально-технічного забезпечення судів

5. Визнати, що стан фінансового та матеріально-технічного забезпечення місцевих та апеляційних судів у період 2020 року, на початку 2021 року становить загрозу функціонуванню судової влади України як окремої гілки влади, забезпеченню судового контролю за дотриманням прав людини в Україні. Критичне недофінансування видатків на оплату праці суддів, працівників апаратів місцевих і апеляційних судів на здійснення правосуддя свідчить про те, що держава в особі Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України самоусувається від забезпечення фінансування та створення належних умов для функціонування судів і діяльності суддів як окремої незалежної гілки влади, забезпечення права на справедливий суд.

6. Визнати недостатньою діяльність Державної судової адміністрації України з питань фінансового та матеріально-технічного забезпечення судів України.

7. Звернутися до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо усунення порушення статті 130 Конституції України, згідно якої держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів, та вказати на необхідність ухвалення невідкладних змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" шляхом збільшення видатків загального фонду за бюджетною програмою "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" щонайменше на 5,6 млрд грн, у тому числі 2,6 млрд грн фонд оплати праці суддів та працівників

апарату судів та 1,03 млрд грн видатки розвитку, який включає капітальний ремонт, і реконструкцію будівництва 27 об'єктів із ступенем готовності понад 60%.

8. Звернутися до Верховного Суду із пропозицією про звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положень статті 130 Конституції України, відповідно до якої у Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя у поєднанні з положеннями частини другої статті 6, частин першої і другої статті 8, статті 19, частини першої статті 126 Основного Закону України, наголосивши, що пропозиції Вищої ради правосуддя є обов'язковими для урахування органами державної влади та їх посадовими особами під час визначення обсягів відповідних видатків державного бюджету.

9. Звернутися до Верховного Суду із пропозицією про звернення до Конституційного Суду України з поданням про визнання неконституційними положень статті 7 Закону України від 15.12.2020 № 1082-IX "Про Державний бюджет України на 2021 рік" в частині встановлення окремої розрахункової величини, наголосивши, що суддівська винагорода регулюється виключно законом про судоустрій та не може визначатись іншими нормативно-правовими актами;

10. Звернутись до суб'єктів законодавчої ініціативи із пропозицією ініціювати зміни до законодавства про судоустрій і статус суддів, якими:

- визначити єдиний підхід нарахування захищених складових заробітної плати працівників апаратів судів;

- встановити, що розмір посадового окладу працівника апарату суду, не може бути меншим ніж 30 відсотків посадового окладу судді відповідного суду.

11. Державній судовій адміністрації України, розпорядникам бюджетних коштів вжити заходів щодо нарахування та виплати доплат суддям, які з незалежних від них причин не здійснюють відправлення

правосуддя, відповідно до позицій Рішення Конституційного Суду України від 04.12.2018 року №11-р/2018.

Раді суддів України доручити розглянути питання врегулювання щодо нарахування та виплати доплат зазначеним суддям.

Щодо визначення навантаження на суддів та граничної чисельності суддів у судах

12. Державній судовій адміністрації спільно з Радою суддів України невідкладно вирішити питання підготовки нового проекту граничної штатної кількості посад суддів у місцевих та апеляційних судах з урахуванням реального навантаження на суддів.

13. Закликати Комісію з питань правової реформи як консультативно-дорадчий орган при Президентові України, Комітет з питань правової політики Верховної Ради України, Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України (після відновлення повноважного складу), Раду суддів України, Державну судову адміністрацію України невідкладно розпочати спільні широкі консультації з метою вжиття організаційних заходів з реалізації Прикінцевих положень Закону України від 03.11.2020 №950-IX в частині підготовки проекту Закону України щодо зміни системи місцевих судів на території України, у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів та після завершення зміни системи місцевих судів ініціювати внесення змін до чинного законодавства про передачу функцій розпорядників бюджетних коштів новоутвореним окружним судам.

Щодо комунікаційної діяльності судової влади України

14. Вищій раді правосуддя:

- вжити заходів для укладення угод з телерадіоорганізаціями різних форм власності для висвітлення діяльності судів України;

- з метою підвищення ефективності роботи Прес-центру судової влади України, створити групу суддів-спікерів, на громадських засадах, по одному представнику від кожної області, у місті Києві - від кожного суду.

Через утворену групу суддів-спікерів:

- активізувати роботу Прес-центру судової влади України з метою реалізації Концепції прямих зв'язків між суспільством і судовою владою, розробленої відповідно до Висновку №7(2005) Консультативної ради європейських суддів "Правосуддя та суспільство";

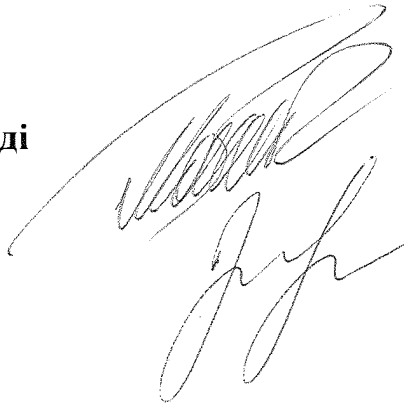
- запровадити проведення щомісячних брифінгів для журналістів з метою надання суспільству повної та об'єктивної інформації про діяльність судів України, зв'язок незалежності суддів із правом людини на справедливий суд;

- встановити та постійно підтримувати дієві зв'язки із журналістами загальнонаціональних радіо- і телеканалів, надавати оперативні коментарі з приводу розгляду справ, що викликають значний інтерес суспільства.

15. Раді суддів України організувати виконання рішення XVIII чергового з'їзду суддів України.

Головуючий на з'їзді

Секретар з'їзду

Б.С. Моніч

О.В. Журавська